

Dosarul nr. 3ra-96/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (M. Gandrabur)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

22 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea cererilor de recurs depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ion Cozmulici, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Cozmulici împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Ciocana, municipiul Chișinău, intervenientul accesoriu Societatea pe acțiuni „Alet” cu privire la recunoașterea ilegală a refuzurilor, anularea deciziei, constatarea faptelor cu valoare juridică, obligarea emiterii actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată parțial hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea admiterii parțiale a pretenției lui Ion Cozmulici cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte a fost pronunțată o nouă decizie de respingerea a pretenției date, în rest hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost menținută,

c o n s t a t ă:

La data de 18 septembrie 2017 Ion Cozmulici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului nr. C-1504/17 din 05 septembrie 2017, obligarea înlăturării încălcărilor comise cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate din 19 august 1981 până la 31 august 1998, în total 17 ani și 12 zile, în cadrul ATB-3 „Moldplodoovoșprom” și a succesorilor ei în drepturi ATB-1 „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet”, cu efectuarea recalculării cuantumului pensiei, începând cu data stabilirii ei, repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 04 august 2017 a înaintat pârâtului o cerere prealabilă, solicitând recalcularea cuantumului pensiei stabilite anterior greșit, începând cu data stabilirii acesteia.

Prin răspunsul furnizat la 05 septembrie 2017, pârâtul a refuzat admiterea cerințelor formulate în cererea prealabilă. Astfel, reclamantul a considerat ilegal refuzul pârâtului nr. C-1504/17 din 05 septembrie 2017.

A invocat că, în stagiul de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate din 19 august 1981 până la 31 august 1998 în cadrul ATB-3 „Moldplodoovoșprom” și a succesorilor ei în drepturi ATB-1 „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet”, în total 17 ani și 12 zile.

A considerat reclamantul că, prin actul administrativ contestat i-a fost lezat dreptul la pensie pentru limita de vârstă în mărimea calculată de stagiul complet de cotizare de 34 ani de activitate, or temei pentru confirmarea stagiului de muncă servesc înscrisurile ce se conțin în carnetul de muncă. Executarea necorespunzătoare a obligațiilor stabilite expres prin lege de către angajator față de bugetul public național de asigurări sociale, nu pot fi puse pe seama salariatului, acesta fiind partea raportului de muncă care nu dispune de posibilitatea de a monitoriza desfășurarea de către angajator a activității de întreprinzător în conformitate cu prevederile legale și partea căreia nu-i este imputabilă plata cotizațiilor, cu atât mai mult că controlul executării obligațiilor de evidență a asiguraților și de plata contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii urma a fi efectuată de către organele competente.

Suplimentar, a solicitat reclamantul și repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei ca fiind unul rezonabil, echitabil, justificat și nu urmărește alt scop decât cel reparatoriu.

Ulterior, reclamantul și-a concretizat cerințele, astfel, prin ultima cerere de concretizare depusă la 10 septembrie 2018, a suplimentat cercul pârâților cu Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Ciocana, mun. Chișinău, solicitând recunoașterea ilegalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1504/17 din 05 septembrie 2017, recunoașterea ilegalității refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Ciocana, mun. Chișinău nr. 1666/C-12/2018 din 27 februarie 2018, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Ciocana, mun. Chișinău nr. 187 din 21 august 2018, constatarea faptului că a activat în perioada 19 august 1981 până la 31 august 1998 în cadrul ATB-3 „Moldplodoovoșprom” și a succesorilor ei în drepturi ATB-1 „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet”, în total 17 ani și 12 zile, obligarea înlăturării încălcărilor comise, reexaminarea dreptului la pensie cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate din 19 august 1981 până la 31 august 1998, în cadrul entităților menționate cu efectuarea recalculării cuantumului pensiei stabilite anterior greșit începând cu data stabilirii ei, repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul examinării prezentei cauze.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de Ion Cozmulici a fost admisă parțial.

Prin decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile declarat de Ion Cozmulici și de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată integral hotărârea din 05 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de Ion Cozmulici a fost admisă parțial, a fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Ciocana, mun. Chișinău nr. 187 din 21 august 2018, a fost constatat faptul că Ion Cozmulici a activat în perioada 19 august 1981 până la 31 august 1998 în cadrul ATB-3 „Moldplodoovoșprom” și a succesorilor ei în drepturi ATB-1 „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet” în total 17 ani 12 zile, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în stagiul de cotizare a lui Ion Cozmulici perioada de activitate din 19 august 1981 până la 31 august 1998, în total 17 ani 12 zile, cu efectuarea recalculării quantumului pensiei, începând cu data stabilirii acesteia, a fost încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ion Cozmulici suma de 6 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistentă juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 04 iulie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 23 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost casată parțial hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și a fost pronunțată în această parte o decizie nouă de respingere a acestei pretenții. În rest, hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a aplicat prevederile art. 3 din Legea contenciosului administrativ (în vigoare pînă la 01 aprilie 2019) art. 31 alin. (3) din Legea privind sistemul public de pensii, art. 51 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, pct. 69-70 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 și a reținut că Ion Cozmulici a activat în perioada 19 august 1981-31 august 1998 în cadrul ATB- 3 „Moldplodoovoșprom”, ATB-1, „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet”. Faptul respectiv fiind probat cu înscrierile din copia carnetului de muncă, eliberată de către Direcția de Arhivă Chișinău, din conținutul căruia se atestă că Ion Cozmulici a activat în perioada 19 august 1981 - 31 august 1998 în cadrul ATB-3 „Moldplodoovoșprom”, ATB-1 „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet”, ultima fiind succesorul de drept în lanț ale primelor.

În asemenea circumstanțe, având la bază cadrul legal precitat, instanța de apel a considerat că prima instanța justificat a admis pretenția reclamantului cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică și anume că, Ion Cozmulici a activat în perioada 19 august 1981 - 31 august 1998 în cadrul ATB-3 „Moldplodoovoșprom”, ATB-1 „Plodovaș” și Societatea pe Acțiuni „Alet”, în total 17 ani 12 zile.

A mai stabilit instanța de apel că reclamantul pentru confirmarea stagiului de munca de 17 ani și 12 zile a prezentat copia carnetului de muncă, care este certificată conform cu originalul de către Direcția de Arhivă Chișinău, circumstanță care acordă caracter veridic al datelor conținute în acesta.

Astfel, instanța de apel a conchis că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana nr. 187 din 21 august 2018 este pasibilă de anulare, Casa Națională de Asigurări Sociale urmând a fi obligată să includă în stagiul de cotizare a lui Ion Cozmulici perioada de activitate din 19 august 1981-până la 31 august 1998, în total 17 ani 12 zile, cu efectuarea recalculării cuantumului pensiei de la data stabilirii acesteia.

Cu referire la pretenția depusă de Ion Cozmulici cu privire la recunoașterea ilegalității refuzurilor Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1504/17 din 05 septembrie 2017 și a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana nr. 1666/C12/2018 din 27 februarie 2018, Colegiul specializat al instanței de apel a considerat că refuzurile sunt întemeiate, ori, Ion Cozmulici la acea data nu a prezentat carnetul de muncă certificat și astfel nu a urmat conduita prescrisă de lege în acest sens.

Totodată, instanța de apel a conchis că prima instanță neîntemeiat a admis pretenția reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral, deoarece reieșind din prevederile art. 1422 alin. (1) și (2) și art. 1423 alin. (1) din Codul civil reclamantul nu a dovedit prin probe pertinente și concludente caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate, existența temeiurilor prin care s-ar constata lezarea drepturilor nepatrimoniale și care în consecință ar justifica necesitatea compensării prejudiciului moral solicitat. În consecință instanța de apel a ajuns la concluzia că pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

La data de 21 noiembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii.

În motivarea recursului a indicat că, este eronată și arbitrară concluzia instanțelor ierarhic inferioare prin care au admis pretenția cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, deoarece din partea motivată a hotărârii și deciziei nu se identifică o motivare plauzibilă și sustenabilă din care ar reieși concluzia instanței de admitere a pretenției invocate de reclamant. Instanțele nu au indicat probele pe care și-au întemeiat soluția. Or, în afară de simpla copie a carnetului de muncă al intimatului, dovezi că acesta a activat în perioada 19 august 1981 până la 31 august 1998 la entitățile indicate, nu au fost prezentate instanței. Respectiva copie a carnetului de muncă a fost eliberată de către Direcția de arhivă Chișinău de pe o altă copie, dar nu de pe originalul documentului.

A susținut că, instanțele de judecată au ignorat prevederile normative concrete care stabilesc condițiile de confirmare a stagiului de cotizare la stabilirea pensiei.

Astfel, modul de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei este prevăzut la Capitolul XII din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor și anume pct. 68, 69, 70, 71,

la care instanțele de judecată au făcut referire, însă nu le-au aplicat la soluționarea cazului.

La fel, a considerat că un alt aspect al ilegalității deciziei recurate este și faptul obligării Casei Naționale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei intimatului începând cu data stabilirii acesteia, adică de la 22 august 2013, deoarece această soluție contravine prevederilor art. 33 din Legea nr. 155/1998, or în ipoteza în care intimatul ar avea dreptul la recalcularea pensiei prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei 19 august 1981 până la 31 august 1998 acest fapt urmând a fi realizat precum prevede art. 33 alin. (5) din Legea enunțată, adică începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale, adică începând cu luna august 2018 și nicidecum de la data stabilirii pensiei, 22 august 2013.

La data de 04 decembrie 2019 Ion Cozmulici, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral cu menținerea hotărârea primei instanțe în această parte.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe și emiterii unei noi decizii de respingere a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, deoarece instanța de apel eronat a stabilit lipsa prejudiciului moral, instanța de apel nu a ținut cont de practica CEDO care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume de la 600 de Euro până la 1000 de Euro.

A susținut că la stabilirea prejudiciului moral se ia în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană, în spețe similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama apelantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces.

Examinând admisibilitatea cererilor de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost inițiat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a

prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la 23 octombrie 2019. La data de 11 noiembrie 2019 Curtea de Apel Chișinău a expediat părților copia deciziei motivate pentru cunoștință, însă la actele cauzei lipsesc date prin care s-ar confirma faptul recepționării acesteia de către recurenți. Astfel, recursurile depuse la 21 noiembrie 2019 de către Casa Națională de Asigurări Sociale și la 04 decembrie 2019 de către Ion Cozmulici, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ion

Cozmulici, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului consideră că recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Ion Cozmulici, reprezentat de avocatul Serghei

Mocanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Ion Cozmulici, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru